

AZ ALSÓZEMPLÉNI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1910. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 14-IK NAPJÁN
SÁROSPATAKON TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

HÉZSER EMIL
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK
NYOMTATTÁK DANI ÉS FISCHER A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL
1910

AZ ALSÓZEMPLÉNI REF. EGYHÁZMEGYE 1910. ÉVI
SZEPTEMBER HÓ 14-IK NAPJÁN SÁROSPATAKON
TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Bálint Dezső
esperes

Meczner Béla
egyházmegyei gondnok

elnöklete alatt

Gecsey Péter

Kóczán Miklós

Ölbey János

Miklós Béla

Zitás Bertalan

Buza János

Máthé Gyula

Nagy Barna

Horváth János

Dr. Kovács Gábor

papi

világi

tanácsbírák.

Hézszer Emil

Dr. Mitrovics Gyula

Zitás István

Lábos Béla

Keresztury József

Dr. Vitányi Miklós

papi

világi

jegyzők.

Bartha József tanügyi bizottság elnöke, *Maklár Papp Miklós* levéltáros, *dr. Szánthó Elek*, *dr. Tárczy Pál* ügyészek; *Gagy Károly*, *Matusz Mihály*, *Fövenyessy Bertalan*, *Szily József* tanító-képviselők.

Abaházy József, ifj. *Bálint Dezső*, *Besztercey Béla*, *Csorba Ferenc*, *Danyi József*, *Erdélyi József*, *Farkas Lajos*, *Gecse Lajos*, *Hazai Béla*, *Hegedüs László*, *Horkai Barna*, *Janka Károly*, *Karászi Benő*, *Kenyeressi Árpád*, *Kazai Sándor*, *Kertész István*, *Köröskényi István*, *Kőrössy György*, *Kun Zoltán*, *Miskolczi Endre*, *Móricz István*, *Nagy Károly*, *Pál Bertalan*, *Pálóczy József*, *Papp István*, *Pecsenye András*, *Sallai Sándor*, *Sütő Kálmán*, *Szöllösy József*, *Szánthó István*, *Székely Imre*, *Török Andor*, *Verebélyi József* rendes lelkészek. *Vecsey Oláh Miklós* a tokaji, *Szinyey Gerzson* a sárospataki egyház képviselői.

I.

Közgyűlési ügyek.

1. Bálint Dezső esperes megható imádságban kérvén egyházmegyénk ügyeinek elintézése végett egybesereglett gyűléstagokra az áldás, kegyelem és bölcsesség örök forrásának minden jóra segítő erejét; utána Meczner Béla gondnok őszinte részvét hangján emlékezik meg Báró Vay Béla volt egyházkerületi főgondnok hosszas szenvedés után történt elhunytáról, indítványozza, hogy emlékét jegyzőkönyvünkben megörökítve, a gyászoló családhoz részvétátiratot intézzünk; majd kifejezést adva afeletti örömének, hogy egyházkerületünk bizalma az egyetemes magyar református egyházunk érdekében páratlan tevékenységet tanúsított Dókus Ernőt emelte a főgondnoki székbe, egyházmegyénk részéről eme díszes méltóságában melegen kívánja üdvözölni;

ezzel a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

2. Papi főjegyző a gyűléstagoknak az egyházmegye tisztviselőiből, hivatalos képviselőiből és a megjelenésre kötelezett lelkészeiből összeállított névsorát felolvastván,

közgyűlés a megjelenteket igazoltaknak mondja ki.

3. Az egyházak által kiküldött és megbízott képviselők egyházaiktól nyert meghatalmazást beadván,

ezeknek alapján mindazon képviselők igazoltattak, akiknek neve a gyűlésben megjelent tagok névjegyzékében felsorolva van.

A meghatalmazás kiállításánál arra hívjuk fel a lelkészek figyelmét, hogy a megbízó levél érvényességéhez mulhatlanul megkivántatik, hogy azt a lelkész ne csak aláírja, hanem a hivatalos pecséttel is lássa el.

4. Közegyházi életünk, közelebről a mi egyházkerületünk egyik kimagasló alakjának, Báró Vay Béla főgondnoknak

elhunytáról a legnagyobb elismerés, a legteljesebb részvét hangján emlékezett meg gyűlési megnyitó beszédében Meczner Béla gondnokunk s azon óhajának adott kifejezést, hogy a boldogult elhunyt főúr és egyházi vezérférfit emlékéért jegyzőkönyvünkben örökítsük meg.

Közgyűlésünk együttérző szívvel, az elhunyt emléke iránt táplált mély tisztelettel csatlakozik az indítványozó kifejezett óhajához. Az a varázserő, melylyel a mi református egyháztársadalmunkban a Vay név bír, az a szoros, sőt elválaszthatatlan kötelék, mely századok óta összefűzi a Vay-családot a magyar református egyházzal sokszor véres, viharokkal teljes küzdelmes sorsával; szívünk szerint kötelez bennünket arra, hogy Bárány Vay Béla elhunytában egyházunk eme vezérszlopának kidőlésében egyetemes egyházunk súlyos veszteségét gyászoljuk. Ő, ki egyik tagja volt annak a nagy családnak, mely a magyar nemzet és lelkiismereti szabadságáért folytatott nehéz harcoknak annyi önzetlenül küzdő bajnokot ajándékozott, haláláig hű maradt családi tradícióihoz, mint a szabadságnak harcoló katonája, mint egyházának, vallásának rendíthetetlen híve, mint a tudománynak őszinte barátja mindenkor az elsők között foglalt helyet; önmagunkat tiszteljük meg tehát, midőn nevét hálás kegyelettel véssük szívünk táblájára. Ezzel a kegyelettel osztozunk a nagy férfit vesztett család mélységes bánatában, akiket vigasztaljon és erősítsen meg a minden vigasztalásnak Istene, azzal a tudattal, hogy a megosztott bánat gyógyító balzsam a veszteségtől sajgó szívek fájdalmára. Tisztelettel áldjuk s őrizzük emlékezetét.

5. Meczner Béla gondnok indítványozza, hogy Dókus Ernő öméltóságának egyházkerületünk főgondnokává történt megválasztása alkalmából egyházmegyénk üdvözlését és jövődöbeli vezérszerepe iránt táplált bizalmát fejezze ki.

Közgyűlésünk édesörömet tesz eleget szeretett gondnokunk eme kívánságának, s szívének meleg érzésével köszönti Dókus Ernőt, mint egyházkerületünk főgondnokát előkelő és felelősségteljes állásában, annyival is inkább, mivel őt kizárólag azon egyéni érdemei emelték fel erre a diszes helyre, melyeket az egyházi közélet terén végzett lelkiismeretes és önfeláldozó munkássága által szerzett meg magának. Egyházmegyénk azzal a bizó reménységgel tekint Dókus Ernő jövődöbeli munkássága elé, amely háta mögött lévő sokszor fáradságos, sokszor verejtékes munkájának termékenyítő erővel megáldott talajába bocsátja le gyökérszárait. Az ő lekötelező egyéniségének varázsa, munkaereje és akarata kezesség nekünk arra, hogy egyházkerületünk hajóját a csendes vizek fodrozó hullámain éppugy, mint az esetleg kitörendő vészben és viharban tornyosuló habok között a legnagyobb körültekintéssel, egyházának önfeláldozó szeretetével fogja vezetni, irányítani, hogy a fejlődésre, haladásra vezető utakat felkeresse és megtalálja. Adjon a gondviselés eme nagy munkájához kellő erélyt, kitartást, hogy nemcsak egyházkerületünk, de egyetemes magyar református egyházunk is sokáig élvezhesse ama nemes gyümölcsöket, melyek a léleknek teljes odaadásával végzett munkája eredménye gyanánt megfognak teremni.

6. Folyó év okt. hó 11—13. napjain Miskolcon tartandó egyházkerületi közgyűlésre egyházmegyei képviselőkül küldettek ki

Bálint Dezső esperes, Meczner Béla gondnok, Hézszer Emil papi főjegyző, Zitás Bertalan, Máthé Gyula, Buza János, Meczner András, Miklós Béla tanácsbírók, Nagy Barna, pót-képviselő: Horváth János.

7. Esperes jelenti, hogy a mult gyűlésről elmaradt lelkészek valamennyien igazolták magukat.

Tudomásul vétetett.

8. Esperes jelenti, hogy Zombory Gedő, Czike Ferenc, Igaz József, Meczner András, Debreceni Bertalan, Berzeviczy Endre, Szilágyi Géza előzetesen igazolták elmaradásukat.

Bacsikai Károly, Czecz András, Fürjész Tamás, Kajdy Menyhért, Kiss Miklós, Kun Miklós, Kovács János, Sarkadi N. Antal gyűlésünkről való elmaradásukat nem igazolván, felhivatnak, hogy a szabálvrendelet intézkedéséhez képest jelentésüket az esperesi hivatalhoz adják be.

9. A mezőzombori egyház engedélyt kér arra, hogy romlásnak indult temploma, szegényes parókhája felépítésére az egyház és lelkész haszonélvezetében lévő ingatlanokra 50 évi lejáratu törlesztéses kölcsönt vehessen fel.

Egyházmegyénk az engedélyt megadja.

10. A makkoshotyikai egyház lelkészlakának, a mezőzombori egyház templomának költségvetését és tervrajzát betervezti megerősítés végett.

Mindkét költségvetés és tervrajz elfogadható volta miatt s mert mindkét helyen úgy az egyháztanács, mint az egyházi közgyűlés — a mellékelt jkvi kivonatok bizonyága szerint hozzájárult azoknak jóváhagyásához, egyházmegyénk által is megerősítettik.

11. Esperes jelenti, hogy Kerekes József monoki tanító a lelkész ellen, viszont Kun Miklós lelkész a tanító ellen több rendbeli panaszt terjesztett be, s mindketten ügyeik bírósági megvizsgálását s elintézését kérik, ez okból Hézsér

Emil tanácsbirót küldte ki, a mindkét fél részéről felsorolt sérelmek megvizsgálására, aki ezen megbízatás alapján a monoki egyházban megjelenvén, a felmerült sérelmek megvizsgálása s a tanúk kihallgatása után mindkét ügyet békésen kiegyenlítette.

Helyeslőleg tudomásul vétetett.

12. Tavaszi gyűlésünk 42. számú pontjában bizottság küldetett ki a kiskövesdi egyházba, hogy az egyházi adózási rendszer megváltoztatása tárgyában a presbyterium és egyházi közgyűlés között támadt ellentétes álláspontot kiegyenlítse.

Bizottság ama jelentése, hogy az adózási ügyben támadt egyenetlenség kölcsönös megegyezés folytán békésen elmúlt, — helyeslőleg tudomásul vétetett.

13. Tavaszi gyűlésünk 46. sz. a. jegyzett pontjának a karosi és lukai egyház között az egyházi közterhek viselési arányának tárgyában keletkezett nézeteltérés megvizsgálása s lehetőleg békés elintézése érdekében egy bizottság küldetett ki.

Esperes jelenti, hogy a kiküldöttek nem járhattak el megbízatásukban, miért is ezen ügy nyilvántartásban maradt. Tavaszi gyűlésünkre jelentést várunk be.

14. Tavaszi gyűlés 12. sz. jkvi pontjában hozott határozattal a szomotori egyházat illető Klobusiczky-féle alapítvány elszámolásával Dr. Szánthó Elek és az esperes bizatnak meg.

Esperes ama jelentése folytán, hogy Debreceni Bertalan volt egyházmegyei ügyészt többször felhívta — minden eredmény nélkül — az elszámolás megejtésére, közgyűlésünk nevezett ügyészét felelősség terhe alatt felhívja, hogy az esperes közbejöttével Debreceni Ber-

talannal 14 nap alatt számoljon el a Klobucsiczky-alapról.

15. Tavaszi gyűlés 17. számú jkvi pontjára Bartha József jelenti, hogy az erdőbényei egyháztagokban meg van a jóakarat a rozzant és egészségtelen tanítói lak helyett egy megfelelő és alkalmas lakást építtetni, s ígéretet is tettek arra nézve, hogy ezen munkálatot két év alatt el fogja végezni.

Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

16. Olvastatott Tóth Ferenc berzéki lelkész-tanító kérvénye, melyben arra kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy azon esetben, ha a közoktatásügyi miniszter nem utalványozná ki azt a 80 K tandíj-kárpótlási államsegélyt, mely az ingyenes népoktatás életbe léptetésével a berzéki egyházat jogosan megilletné, akkor vétessék el az egyház haszonélvezetében lévő, de régebben tanítói alapul szolgált 6 kat. hold 1200 □-öl föld, — melynek mai bérjövödelme 194 K 70 fillér, s ennek haszonélvezete tandíj-kárpótlás címén, menjen át a lelkész-tanító birtokába, az egyháznak ily módon támadt jövedelemcsonkulását pedig kárpótolja az egytetemes adóalap.

Tóth Ferenc előterjesztett kérelmének ügyében egyházmegyei gyűlés megbízza a kimenendő egyházlátogatókat, hogy a szóban lévő föld jogi természetét tegyék vizsgálat tárgyává s erről tavaszi gyűlésünkre adjanak jelentést.

17. Tavaszi gyűlésünk 23. számú jkvi pontjára vonatkozólag Nagy Barna kiküldött világi tanácsbíró jelenti, hogy az iskoláknak Tolcsván leendő államosítási ügye fennakadt abban a körülményben, hogy egyik hitfelekezet iskolájának átadását megtagadta.

Ezen ügyre vonatkozó azon határozatnak fentartásával, mely 1910. évi tavaszi gyűlésünk jegyzőkönyvében 23. szám alatt van feljegyezve, ismételten Horváth János és Nagy Barna tanácsbírák kéretnek fel az államosítási ügy keresz-tülvitelére.

18. A csobaji egyház kéri, hogy két iskola és tanítói lakás építtetési költségének fedezésére, 16000 K törlesztéses kölcsön felvétele engedélyeztessék.

Tagadhatatlan, hogy a csobaji egyháznak a felveendő kölcsönre sürgős szüksége van, de mert a felveendő kölcsön törlesztési tervezete, illetve azon fedezeti alap, mely a 30 esztendei lejáratu kölcsön törlesztési biztosítékául szolgálna, — nincsen csatolva a kérvény mellé, ennek azonnali beküldésére szólíttatik fel a lelkész, mert enélkül a kérvény nem terjeszthető fel az egyházkerületi gyűléshez.

19. Tavaszi egyházmegyei közgyűlés 11. számú pontjában Dr. Szánthó Elek egyházmegyei ügyész utasított, hogy a Kántor József tanítónál levő s a bodrogsárai egyházat illető 100 K tartozást hajtsa be.

Egyházmegyei ügyész azon jelentése, hogy a folyamatba tett eljárás befejezve nincs, tudomásul vétetett s ezen ügy továbbra is nyilván tartásban marad.

20. Czecz András legyesbényei lelkész jelenti, hogy az évek óta húzódó Tószögi-féle pert az egyház elveszítette s emellett 1700 koronában marasztaltatott el. Az egyháztagek azonban nem hajlandók ennek a fizetését teljesíteni, minek következtében újabb bonyolulatokba keveredhetik az egyház.

Közgyűlésünk utasítja a legyesbényei egyház előljáróságát, hogy haladéktalanul gondoskodjanak az 1700 korona kifizetéséről, mert ha ennek elmulasztása következtében újabb teher hárulna az egyházra, a felelősség ezért kizárólag azokat fogja terhelni, akik a bíróságilag megítélt összeg kifizetésének elmulasztásában vétseknek találtnak. Egyuttal Dr. Kovács Gábor tanácsbíró felkérjük, hogy alkalmilag világosítsa fel az előljárókat ebbeli köteleességükről.

21. A sajhídvégi egyháztanács tavaszi gyűlésünk 50-ik számú pontjában kérelmezte, hogy a templomi székek használatáról alkotott szabályrendeletét az egyházmegye jóváhagyásával lássa el. Miután azonban ezen szabályrendelet az I. t.-c. 22. §-a 3-ik pontjának értelmében elsősorban az egyházi közgyűlés hatáskörébe tartozik s az e tárgyban megtartott közgyűlésről felvett jegyzőkönyv az iratokhoz nem csatoltatott, utasítást nyert az egyháztanács, hogy a törvényes kellékek megtartásáról őszi közgyűlésünkig gondoskodják.

Erre vonatkozólag presbyterium beterjeszti az e tárgyban tartott egyházi közgyűlés jegyzőkönyvét, mely a templomszékre vonatkozó szabályrendeletnek el nem fogadását jelenti be: így ezen ügy tárgytalanná vált.

22. A bodrogsadányi egyház templomépítésből származó 2200 korona adósságának részbeni törlesztésére, tekintettel azon súlyos csapásra, amely az egyház tagjait a múlt évben a szőlőtermést elpusztító peronospora-vészben, az idén pedig a pusztító jégverésben súlyosan meglátogatta, — bármely alapból segélyt kér.

Közgyűlésünk részvétellel értesül a bodrogsadányi egyház tagjait ért nagymérvű csapásokról, kérvényező — s jóakaratu — kis egyházat szívesen ajánlja a segélyosztó bizottság figyelmébe.

23. Tavaszi egyházkerületi gyűlésünk 116. számú pontja kerülvén tárgyalás alá

az indokainál fogva általánosságban elfogadtatott azon kiegészítéssel, hogy a kerületi nyugdíjpénztárba az eddigi járulékon felül fizetendő 10 K fizetésére a lelkészek mindaddig köteleztessenek, míg az országos nyugdíjintézet abban a helyzetben nem lesz, hogy a nyugdíjra jogosultaknak olyan évjáradékot adhat, mely a tisztességes megélhetést némileg biztosítsa.

24. A b.-halászi egyháztanács tavaszi gyűlésünk 45-ik számú pontjában azt kérte, hogy hagyja jóvá az egyházmegye azon csere-szerződését, melyben a sárospataki 803. számú telekkönyvi betétben 1850. h. r. sz. alatt felvett 800 □-ölnyi ingatlanát elcserélni kívánja a Sprencz János és neje szül. Homolkai Mária tulajdonát képező bodroghalászi 209. számú tkvi betétben 525. sorsz. a. felvett ingatlanak vázlatrajz szerinti 525/2. hrszámmal jelölendő 1356 □-ölnyi részletével. Ezen kérelmet közgyűlésünk nem teljesítette, mivel az I. t.-c. 22. §-a azon rendelkezésének, hogy az ingatlan birtok szerzése s elidegenítése az egyházi közgyűlés elé tartozik, az egyháztanács nem tett eleget, miért is utasítottak eme hiány pótlására.

Miután az egyház f. év aug. 21-én tartott közgyűlésében a csere-szerződést egyhangulag elfogadta, s miután ezen csere az egyházra nézve már csak azért is előnyös, mert az elcserélt birtokrészt nem tudta bérbe adni, míg a most szerzett föld könnyen értékesíthető, — a bemutatott szerződést közgyűlésünk ajánlólag terjeszti fel az egyházkerületi közgyűléshez jóváhagyás és megerősítés végett.

25. Kalotaszegi András ólitzkai tanító tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 10. szám alatt jegyzett pontjában azt kérte, hogy miután neki 1906. évi szept. hó 1-től 1910. ápril. hó végéig terjedő időre fizetéskiegészítés és korpótlék címen 551 K 60 fillér követelése van hátrálékban, ezen összeg vagy államsegélyből vagy az ólitzkai egyház pénztárából, részére fizetessék ki; és hogy neki az 1910—11. iskolai évben az 1907. évi XXVII. t.-cikkben meghatározott lakás biztosítsák. Ezen ügynek elintézésére Bartha József és Dr. Szántó Elek küldettek ki.

Miután ezen ügy elintézését nem nyert, továbbra is nyilvántartásban marad s elintézésével a múlt gyűlésben kiküldöttek bizatnak meg.

26. Esperes jelenti, hogy a segédlelkészeket következőleg helyezte el: Novák Lajost Sárospatakra, Reho Gyulát Cigándra,

Pataki Sándort Tiszaladányra, Solymossy Józsefet Tarcalra, Torró Miklóst Ujcsanálásra.

Tudomásul vétetett.

27. Esperes jelenti, hogy a kerületi gyűlés tanügyi bizottságában a tanítói képviselőség Gérecz Károly elhalálozása folytán megüresedett s felhívja az egyházmegyét, hogy ennek betöltéséről gondoskodják.

Közgyűlésünk egyházmegyénk tanítói képviselőjében Fövenyesy Bertalan sárospataki tanítót küldi ki.

28. Balázs János erdőbényei, Szabó Lajos kiscigéresi, Rozgonyi János révleányvári, Sipos Ferenc tokaji megválasztott tanítók, miután okmányaik renben találtattak,

az elnökség szívélyes üdvözlése mellett hivatalukban megerősítették, Sipos Ferenc a hivatalos esküt is letette.

29. Trócsányi Dezső főiskolai szénior, Sólyom Ferenc főiskolai könyvtárnok

egyházmegyénkbe bekebeleztettek.

30. Az egyházmegyei lelkészi értekezlet a vegyes házasságkötéseknél egyházunk kárára adott reversálisok hátrányait a következő javaslatok elfogadása által kívánja némi részben ellensúlyozni:

1. A lelkészek fokozottabb Cura pastoralis tevékenység által igyekezzenek csökkenteni a reversálisok számát, e célból a presbytereknek tétessék kötelességükké, hogy a tervbe vett vegyes házassági eseteket idejekorán juttassák a lelkész tudomására, nagyobb s népesebb községekben pedig maguk a lelkészek kísérik figyelemmel a községházánál a házasságkötését s a református vallásu jegyest maguk elé idézve, a házasság megkötése előtt figyelmeztessék arra a veszélyre, mely egyházunkat,

a születendő gyermeknek más egyház részére való átengedése által fenyegeti;

2. Ha e figyelmeztetés eredmény nélkül maradna s a református fél reversalist adna, az ily házasságra lépett ref. egyének ellen az V. t.-c. 4—10. §-a értelmében a mindenütt felállítandó egyházközségi bíróság a fegyelmi eljárást az V. t.-c. 34. §-a A) 2., 3. pontja alapján megindítja. A ref. vallásu egyén szabályszerű birói eljárás útján a bíróság elé beidézttetvén, szigorú, de egyszersmind lélekreható megdorgálás mellett ígéretet kell vele tétetni arra nézve, hogy gyermekeit a ref. vallásban fogja nevelni s a ref. iskolában taníttatni;

3. Ha pedig erre nem volna hajlandó, az urvacsora felvételétől eltiltandó, gyermekének elhalálózása esetén a harangozást meg nem engedjük.

Közgyűlésünk a két első pontban foglalt tervezetet annyival is inkább eredményeket ígérőknek tekinti, mert azon eljárások már több helyen alkalmazást nyerve, ha nem minden esetben is, de több ízben célravezetőeknek bizonyultak. A javaslat harmadik pontja a protestantizmus által hirdetett egyéni és akaratbeli szabadságot látszik megtámadni, amikor ezeknek megnyilatkozását torló intézkedésekkel kívánja meggátolni, de mivel az reversalis adása által az illető egyén megkárosította egyházát annyira, hogy ő benne annak a családnak utolsó ref. vallásu tagja kihál és semmi más büntető eszköz nincsen rendelkezésünk alatt, mellyel az ily vétséget megtorolhatnánk, ezt a pontot mint büntetési sanctiót az előbbiekkal együtt javasoljuk elfogadni.

31. U. a. értekezlet azzal az előterjesztéssel él, hogy miután az adócsökkentési államsegély igénybe vétele által az egyházi tisztviselők az eddig fizetett termények helyett készpénzfizetés elfogadására köteleztetnek, — mimódon lehetne keresztülvinni azt, hogy a lelkész és tanító fizetése ez átalakulás következtében csorbulást ne szenvedjen?

Közgyűlésünk e nehéz kérdés legsikeresebb megoldási módjául azt tekintené, ha a Konvent oly intézkedést tenne, mely szerint a termények árai a mai tényleges és átlagos árainak megfelelőleg állapíttatnának meg; és az egyházak részére évenként kiutalványozott államsegélyből pótoltnák ki az egyházak költségvetésében ekként támadó kiadási többlet. Felkérjük a főt. egyházkerületi közgyűlést, hogy ebben az irányban a Konventnél tegyen lépéseket.

32. U. a. értekezlet indítványozta, hogy miután már minden köztisztviselőnek megadta a kormány a jogot a kedvezményes vasuti jegyhez, csak egyedül a lelkészek részesülnek e tekintetben mostoha elbánásban, elérkezett az ideje annak, hogy ennek az igazságtalan állapotnak véget vetve, a lelkészek is a kedvezményes jogosultak közé vétessenek be.

Közgyűlésünk az indítványt magáévá téve, felterjesztést intéz az egyházkerületi közgyűléshez, hogy a kedvezményes jegyeknek a kereskedelmi minisztertől leendő kieszközlése tárgyában tegye meg a kezdeményező lépéseket.

33. U. a. értekezlet javasolja, hogy „A vallásegyenlőségi szövetség“ ügyét egyházaink, illetve lelkészeink karolják fel s annak érdekében minden lehetőt kövessenek el.

Miután ezen szövetség kijelentett és főcélja az, hogy úgy az állami, mint a társadalmi téren mindinkább előtérbe nyomuló fekete klerikalizmus, — mint a természetszerű haladás született ellensége — ellen egy táborban tömöríteni felekezetkülönbség nélkül mindazokat, kik a felvilágosodásnak és szabadelvűségnek barátai — egyházmegyei közgyűlésünk a „Vallásegyenlőségi szövetség“ ügye mellett való buzgólkodást minden lelkésznek szívére köti.

34. U. a. értekezlet javasolja, hogy miután az országos lelkészi nyugdíj járulékából a lelkészeknél több mint hatezer

korona van hátralékban; kéressék fel az esperes, hogy a hátralékok behajtására nézve a legnagyobb szigorral járjon el.

Közgyűlésünk az indítványt elfogadja. Felhatalmazza a esperest arra, hogy a kongruás lelkészek esedékes járulékait mindaddig visszatartsa, amíg csak rendezve nem lesznek a hátralékok, a nem kongruás és hátralékban lévő lelkészekkel szemben pedig erélyes intézkedéseket tegyen.

35. Indítványoztatott, hogy a diakonissza-intézmény, mint a humanismusnak egyik áldásos munkatársa, állíttassék fel minden oly egyházban, ahol csak lehet és szükség van rá.

Közgyűlésünk felhívja a lelkészeket, presbyteriumokat, hogy eme nemes intézmény megvalósítása érdekében együttesen s a benső ember lelkesültségével igyekezzenek eljárni és ha a diakonissza-intézményt nem tudnák vagy feleslegesnek tartanák létesíteni, az esetben legalább évi anyagi támogatással járuljanak hozzá a Budapesten működő református vallású diakonisszákat képző intézet fentartásához.

36. Lelkeszi értekezlet előterjeszti, hogy az utóbbi években egymásután jelentek meg a szeretet vallásával ellenkező pápai bullák, encyklikák, decretumok a régi és új eretnekek ellen. Ezek között a leginhumánusabb és a reformációt leginkább sértő a Borromeus-féle encyklika, mely az aljas rágalmaknak egész özönét zudítja az ugynevezett eretnekek nyakába. Nincsenek rendelkezésünkre olyan eszközök, melyekkel e minősíthetlen támadást vissza verhetnők, de egyszerűen napirendre sem lehet felette térni.

Közgyűlésünk mély fájdalommal látja a hierarchikus hatalmi ösztönnek és önös érdeknek illetlen megnyilvánulását, a legszentebb magánjogu tulajdonnak: a mások vallásos felfogásának durva és kiméletlen keresztül gázolását; ezen

Isten- és emberszeretettől távol álló eljárás ellen tiltakozását jelenti ki. Egyszersmind követeli a királyi tetsvény-jognak szigorú alkalmaztatását, úgy mint azt Zsigmond és Mátyás király, később II. József és II. Lipót alkalmazták.

37. Az e.-megyei lelkészi értekezlet beterjeszti következő indítványát: Mondja ki egyházmegyei közgyűlés, hogy a magyarországi ref. lelkészárva Kálvineuma felállítását szükségesnek tartja, e végből fölhívja a lelkészeket, hogy annak felállítása végett legalább 3 éven át szept. hóban havonkénti gyűjtést eszközöljenek, önmaguk e nemes célra adakozzanak, fenkölt gondolkodású világi uraink áldozatkészségének kieszközlése, felolvasó estélyek, táncmulatságok tartása által ez intézmény megalapozását minél szilárdabbá tenni igyekezzenek.

Egyházmegyei közgyűlés e javaslatot teljes egészében elfogadja, egyházmegyénk anyagi segélyösszegének megállapítását a segélyosztó bizottság körébe utalja, s évenként legalább 2 hirdetési alkalomnak e célra kijelölésére s anyagi támogatásra a főtitzt. egyh.-kerületet fölkéri.

38. Pálóczy József mádi lelkész kongrua-felemelési kérvényének pártoló fölterjesztését kéri azon alapon, hogy — mivel özv. Szentmiklósyné hagyományát oly kikötéssel adta a mádi ref. lelkészi fizetés emelésére, hogy annak évi 200 kor. kamatjövedelme „a lelkész chartalis javadalmazásába be nem tudható“ — e hagyatékból vett $11\frac{1}{2}$ hold föld évi kétszáz korona hasznobére a lelkészi jövedelemből levonassék s kongrua-járadéka ugyanennyivel emeltessék.

Egyházmegyénk a csatolt okmányokból meggyőződván arról, hogy ama $11\frac{1}{2}$ hold föld 3600 korona vételára legnagyobb részét, mintegy 2800 koronát a Szentmiklósyné-féle hagyaték szolgáltatva, 100 koronával kérvényező lelkész pótolta, 700 koronát pedig lelkész helyett Kaliczky István akkori főgondnok fizetett hozzá — a kérvény pártoló fölterjesztését kimondja.

39. Kiskövesdi egyház tőkesegélye fölemelését s annak mielőbbi folyósítását célzó kérvényét

egyházmegyei közgyűlésünk — kifejtett indokaira tekintettel — készséggel terjeszti föl pártolólág.

40. A kiskövesdi ref. egyház a templomi székek rendjéről alkotott szabályrendeletét megerősítés végett 2 példányban beterjeszti.

Közgyűlésünk nem tartja ugyan helyesnek a templomi székek megadóztatását; de a kiskövesdi ref. egyház rendkívül eladósodott voltára tekintettel a benyújtott szabályrendeletet megerősíti.

41. Szánthó István b.-olaszii lelkész — az 1905. évi őszi egyh.-ker. gyűlés 71. jkvi határozatának eleget teendő — beterjeszti számadását azon 2352 kor. 50 fillérről, melyből 1800 kor.-t gr. Lónyay Elemér úrtól a lelkész haszonélvezetére szolgálendő fölvételre kapott, 552 kor. 50 fillért pedig a bodrogolaszii lelkészi hivatal 8¹/₂ s.-pataki takarékpénztári részjegy vásárolhatási jogának eladásából szerzett, kérve számadásának megerősítését s annak kimondását, hogy 594 kor. 04 fill. túlkiadása a bodrogolaszii lelkészi hivatal adóssága legyen, melynek évi kamatát s évi 6% tőkétörlesztését ő fizesse, az általa már le nem törleszthető tőkemaradvány hivatali utódját terhelje.

Mert a IV.-ik nyugta helyett kiállított nyilatkozatban Grünfeld Borek 1478 kor. 90 fillér földvételár fölvételét csak egy tanu előtt ismeri el, a VII-ik kiadási tételnek meg nyugtája nincs; mert a VI-ik tétel alatt a lelkész, tanító és iskolásgyermekök közös használatára készített kút 250 kor. előállítási költsége, ugyszintén a VIII-ik alatt a lelkészlak falai támaszgerendáiért kifizetett 33 kor. 60 fill. kiadás nem lehet a lelkész, hanem az egyházi közpénztár terhe: egyházme-

gyénk e számadást jelen alakjában el nem fogadhatja; hanem — elszámoló lelkésznek visszaadva — határozatilag kimondja, hogy — amennyiben a számadó lelkész által kezelt 2352 kor. 50 fillér kizárólag a lelkészi hivatalé, a VI. és VIII-ik kiadás pedig az egyházi közpénztár terhe — e két tétel kihagyásával, a IV. és VII. kiadási tételek igazolásául elfogadható okmányokkal fölszerelt számadását jövő gyűlésünkre terjessze be; az 594 kor. 40 fill. túlfizetésből 283 kor. 60 fill. kifizetésére a b.-olaszii ref. egyház pénztárát, a 311 kor. évi 10⁰/₀-os törlesztésére s évi kamatai pontos fizetésére Szánthó István lelkészt kötelezi; lelkészutódját csupán az ő általa évenként pontosan befizetett 10⁰/₀ tőketörlesztés után maradt összeg terhelheti.

42. Az egyet. konvent 1910. évi 73. jkvi pontja alapján legközelebbi ker. gyűlésünk jkve. 54. p.-ban fölhívja az egyházmegyét, hogy a kántortanítók énekvezéri külön javadalmazása ügyében véleményes javaslataikat oly időben terjesszék be, hogy azok az őszi egyh. ker. gyűlésen tárgyalhatók legyenek.

Egyh.-megyei közgyűlés távolról sem itéli el az énekvezér tanítóknak anyagi helyzetük javítására irányuló mozgalmát; de nem hallgathatva el azt, hogy a tanítói állások rendszeresítése s díjleveleik megállapítása idejében még sejteni sem tudták, hogy valaha jöjjön idő, midőn felekezeti iskoláinkban beszélni lehessen külön tanítói és külön kántori teendőkről, természetesen külön teendők külön díjazásáról, illetve a díjazás részleteinek teendők szerinti elkülönítéséről díjleveleik sem szólnak; nem hallgathatva el azt sem, hogy — midőn a tanítói javadalmi jegyzőkönyvek legközelebbi fölvételénél egyh.-i főhatóságaink határozott, irányító utasításainak hiányában a teljesen magukra hagyott egyházi előljárók — épen tanítóik nyugdíjigényének

minél nagyobbra tokozása céljából, tehát tanítóik iránt jóakarattól — a 29751--1893-ik min. körrendelet s az annak alapján kifejlődött állandó gyakorlattól eltérve, a szétválaszthatlan kántori és tanítói járulékok nem 50%-ának, hanem teljes egészének tanítói járulékként minősítésébe beleegyeztek — nem gondoltak arra, hogy kántortanítóink a már beolvasztott díjon felül még külön kántori díjazást igényeljenek, ami legtöbb egyházunk évi háztartása egyensúlyát tönkretennék: tisztelettel javasolja, hogy mondja ki egyh. ker. közgyűlésünk, hogy — bár a letejelebb jóakarattal van az énekvezérek mozgalma iránt; de legtöbb egyházunk nyomasztó anyagi helyzetének parancsoló kényszerűsége előtt meghajolva, egy tanítós népiskoláinkban, hol a javadalmi jegyzőkönyv fölvételekor a régi díjlevélben világosan, kifejezetten el nem különített kántori és tanítói járulékok 50%-a nem lett kántori járulékként elkülönítve, mindkét szerződő fél tartsa be chartalis kötelezettségeit; többtanítós népiskoláinkban pedig megengedi, hogy az egyházközség énekvezére díjazását, anyagi erejéhez mérten, a kívánt minimumig, vagy azon felül is emelheti.

43. A ricsei lelkész a ricsei egyházközségi közgyűlés vonatkozó másodfokú határozatának a megváltoztatásával, az egyháztanácsnak az 1910. évi június hó 26-án kelt ama határozatát kéri jóváhagyni, amellyel egy lelkészi iroda felépítését és ennek költségeire két évi rendkívüli egyházi adó kivevését határozta el.

Az e.-m. közgyűlés ennek az ügynek a megvizsgálását, lehető békés elintézését, az egyházlátogatóságra bizza, azzal, hogy vonatkozó véleményes jelentését a jövő évi tavaszi közgyűlésen tegye meg.

44. Papp Ferenc kenézlői tanító azt kéri, hogy az 1897. évben felvett javadalmi jegyzőkönyv 9. pontjában egyházme-

gyei segélypénz címén felvett 6 frt 30 kr. (12 kor. 60 fill.) részfizetés, javára, az 1899. évi szeptember hó 1-től folyósítottassék.

Az e. m. közgyűlés ennek az ügynek a megvizsgálásával Bartha József vissi lelkészt bizza meg s felhivja a nevezettet, hogy a jövő évi tavaszi közgyűlésen véleményes jelentését megtegye.

45. A tolcsvai egyház régi temetője elidegeníthetlenségének telekkönyvi feljegyeztetéséhez engedélyt kér.

Az e.-m. közgyűlés e kérvényt, mellékleteivel együtt pártolóan terjeszti fel az egyházkerületi közgyűléshez; bár a célzott formában megállapított elidegenítési tilalom telekkönyvi feljegyzésének a lehetőségét kétségesnek tartja.

46. A révleányvári leányegyház iskolaépítési költségeinek fedezésére 4000 korona kölcsönt kíván felvenni az egyházkerületi pénztárból, a kölcsön felvételére engedélyt kér.

Közgyűlésünk a kölcsön felvételére az engedélyt megadja, annak kiutalását az egyházkerületi pénzügyi bizottság figyelmébe ajánlja.

47. Hegedüs Sándor nyugalmazott anyakönyvi felügyelő „Tandíjkárpótlás és iskolai államsegély“ című munkáját 2 kor. ár mellett az egyházak részére megrendeltetni kéri.

A tandíjkárpótlás ügye egyházmegyénk területén már jórészen elintézést nyert ugyan, de amennyiben ezideig csak azon tandíjak kárkarpótlása helyzetetett a miniszter ur által kilátásba, amelyek a tanítói díjlevelekben kifejezetten helyet foglaltak, míg a többieknek kimutatása másodsorba helyzetetett, amiből előreláthatólag több differenciális nézetek fognak felmerülni az egyházak és miniszteriumok között; ily esetekben az említett könyv több dolgokra

vonatközzőlag felvilágosítással szolgálván az érdekeltegyházaknak, ennek beszerzése figyelmökbe ajánlatik.

48. Czecz András legyesebényei lelkész az egyház parlagon heverő szőlőföldjét — mely a multban szép jövedelmet adott az egyháznak — agrár-kölcsön felvétele utján betelepíteni óhajtotta, ezen tervet a presbyterium elé terjesztette, mely azonban az indítványt nem fogadta el, miért is lelkész a presbyterium határozatát megváltoztatni kéri.

Közgyűlésünk, nincs jogosítva a presbyterium határozatának megváltoztatására, mivel a lelkész indítványának elbírálására az I törvény 22. §-a rendelkezésének megfelelőleg az egyházi közgyűlés nem hivatott össze; de e mellett az indítvány megkésve történt, mivel az agrár-kölcsönök kiutalását még a mult évben beszüntették. Különben is a terhes agrár-kölcsönnel az egyház nyomasztó viszonyain nem lehetett volna segíteni, erre egyedüli ut a hívek buzgósága, ha t. i. a parlagot közmunkával felrigolirozzák, s a telepítéshez szükségelt ojtványokat és portális alanyokat a földművelési miniszterről díjmentesen kéri kiutalványoztatni.

49. Czike Ferenc tiszaladányi munkaképtelenné vált lelkész káplántartási jogosultságának megállapítását s ennek alapján a káplántartási államsegély kieszközölését kéri.

Közgyűlésünk a becsatolt orvosi bizonyítvány alapján — mely féloldali hűdést állapít meg — kérvényezőt az államsegélyre jogosítottnak íteli, s további eljárás végett okmányát az egyházkerületi közgyűléshez terjeszti fel.

50. Borcsik Gábor, aki 44 évig szolgált, mint tanító s kilenc év óta küzd az étellel, mint nyugalmazott, s sok nélkülözéseire való tekintetből a Nagy Gedeon-féle alaplól segélyért folyamodik.

Közgyűlésünk az egyháznak eme elaggott szűkölködő munkását a segélyosztó bizottság figyelmébe készséggel ajánlja.

51. Berzeviczy Endre 79 éves báji lelkész általános gyengeségére való tekintetből káplántartási kongrua kiutaltatását kéri.

Az Úr szőlőjének ezen elaggott pásztorát, aki majdnem hat évtized óta nagy hűséggel a a benső ember odaadásával fáradozik és küzd azokban, amelyek az Urnak dolgai, nagyon is megérdemli azt a nyugalmat, melyet részére a káplántartás biztosítana, miért is közgyűlésünk legmelegebb ajánlatával terjeszti fel az egyházkerületi közgyűléshez a káplántartási államszegély kieszközlése érdekében benyújtott kérvényét.

52. Dobó Sándor, a „Tanítók Lapja“-nak felelős szerkesztője az 1908. XLVI. t.-c. alapján az iskolai beiratások címén engedélyezett 50 fillérek terhére a „Tanítók Lapja“-t megrendeltetni kéri.

Miután az 1908. XLVI. t.-c. 1. §-ának rendelkezése szerint a beiratási díj elsősorban ifjusági könyvtár gyarapítására fordítandó, és miután ilyen könyvtárak legtöbb iskolánkban még felállítva sincs, eme hiány pótlására kell fordítanunk a beiratási díjakat.

53. A bodrogolaszi egyház előterjeszti, hogy miután az 1910. május 5-én felvett vizsgálat jkve szerint iskolája tartahatatlan állapotban van, s annak hatósági bezáratása f. évi szept. hóban kilátásba helyeztetett, — s miután az egyház saját erejéből képtelen egy új iskola felépíttetési költségeit fedezni, azzal a kérelmével fordul az egyházmegyéhez, hogy azon 4000 korona tökesegélynek a folyósítását, melyre az e. megyei közgyűlés már régebben is ajánlotta a bodrogolaszi egyházat, — a Konventtől mielőbb eszközölje ki.

Közgyűlésünk tudomással bir az olaszí egyház nyomasztó viszonyairól s a mult évben végzett templomépítési költségek fedezésére hozott nagyobb mérvű áldozatairól, de amennyiben a tőkesegélyek megnyerése érdekében már annyi kérvény és ajánlat érkezett be a Konventhez, hogy az e célt szolgáló tőkék már évek sorára lekötve vannak, egyházmegyénknek legjobb akarata mellett sincs módjában az, hogy a segélyezésre megállapított sorrendet megváltoztassa.

54. A nagygéresi egyház újból kérelmezi, hogy részére 5000 korona tőkesegélyt eszközöljön ki az e.-megye. Miután pedig e tárgyban már kérvényeztek, s miután azt tapasztalták, hogy Konvent kevesebb segélyt utal ki, mint amennyire a kérvényező egyházak hatóságaik által ajánltattak, kérik, hogy ugy az egyházmegye, mint a kerület a nagygéresi egyházat a teljes segélyre ajánlja, mert csakis így tudná az egyház ügyeit rendbe hozni.

Közgyűlésünk a nagygéresi egyház tőkesegély tárgyában beadott kérvényét pártolólág terjesztette fel a kerületi közgyűléshez, arra azonban már nincsen semmi befolyása, hogy úgy a kerület, mint a Konvet ugyanazon segélyösszeget állapítsa meg, amennyire az egyházmegye ajánlotta, annyival is inkábbbb, mivel az előzőleg beterjesztett kérvényeket az illető hatóságok még annak idején elbirálták s megállapították a segélyek összegét.

55. Taktaharkányi egyház jelenti, hogy sokáig huzódott iskolaépítési ügye elvégre is kedvező elintézészt nyert oly módon, hogy a politikai község magára vállalta az iskolák felépítését s ezeket átadja a ref. egyház használati jogába.

Közgyűlésünk e jelentést örömmel veszi tudomásul és hogy ezen megállapodás teljes

érvényre emelkedjék, felkéri az esperest, hogy Gortvay Aladár főszolgabíróval és Beregszászy István kir. tanfelügyelővel együttesen Taktaharkányban — egy közösen megállapítandó határidőben — megjelenni sziveskedjenek, s ez újabb alakulásnak megfelelőleg véglegesen intézzék el az iskola építtetési ügyét, ebből folyólag tavaszi egyházmegyei gyűlésünkön hozott ama határozatát, amely az iskolák államosítását engedélyezte — hatályon kívül helyezi.

56. Lábos Endre bodrogmezői tanító képviselőjében dr. Szirmay István vármegyei főügyész, az egyház és a tanító között támadt peres ügyben hozott egyházmegyei bírósági ítélet felfüggesztésével perújítás iránti kérelmét terjeszti elő.

Megbizatik az esperes, hogy amennyiben a perújítási kérvényben előterjesztett adatok az V. t. c. 120. §-ban megállapított rendelkezéseknek megfelelnek, a további birói eljárást indítsa meg.

57. A Magyarországi Református énekvezérek egyesülete kéri az egyházmegye támogatását.

Közgyűlésünk 10 korona évi díjat biztosít az énekvezérek egyesületének. Felhívja Zitás Bertalant, hogy ezen összeget évről-évre küldje el az egyesület pénztárosához.

58. Janka Károly indítványozza, hogy az ügymenet gyorságának és pontosságának biztosítása és növelése érdekében a jegyzői kar köteleztessék az illető jegyzőkönyvi pontoknak kivonatok alakjában való expedálására.

Közgyűlésünk az indítványt elfogadván, felhívja a jegyzői kart, hogy azokat a jknyvi pontokat, melyek sürgős eljárást kívánnak, az érdekelt feleknek kivonatilag küldjék meg.

59. Az egyetemes konvent 344—1909. sz. határozatával felhívja az egyházkerületeket, hogy a hatóságuk alatt lévő egyházközségeket igyekezzenek rábírní a díjleveleknek az egyetemes adóalap segítségével igénybevételel való átalakítására. Egyházkerületünk f. é. tavaszi közgyűlése a konvent eme felhívását 46. sz. határozatával melegen ajánlja az egyházmegyék figyelmébe.

Egyházmegyénk közgyűlése a maga részéről is szükségesnek és hasznosnak tartván ezen intézkedést, felhívja az egyes egyházakat a díjleveleknek a jelzett módon való átalakítására, egyúttal esperes ur felkéretik, hogy egyházmegyénknek ezt a határozatát külön-külön minden érdekelt egyházközséggel tudassa s a díjlevelek átalakítását a maga részéről is melegen ajánlja.

60. Mult évi egyházkerületi őszi közgyűlés 14. sz. határozatával az agentialis perselyeket megszüntetvén, az egyes egyházközségek által fix összegekben történő befizetések megállapíthatása végett felhívja az egyházmegyéket, készítsenek minden egyes egyházközségre kimutatást az 1904—1908. években e címen beszolgáltatott összegekről.

Egyházmegyei közgyűlésünk felkérvén esperes urat az adatok beszédésére és az őszi egyházkerületi közgyűlés elé terjesztésére, esperes ur már most a közgyűlés színe előtt felhívja a lelkészi kart, hogy a nevezett kimutatást 8 nap alatt hivatalához beszolgáltassák.

61. Olvastatott a tanügyi bizottság következő jegyzőkönyve :

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Sárospatakon az alsözempléni ref. egyházmegye tanügyi bizottságának 1910 év szept. 13-án megtartott üléséről.

Jelen voltak: Bartha József és Búza János elnöklete alatt Hodossy Béla, Fövenyessy Bertalan, Csorba Ferenc, Szily József, Pecsénye András, Kun Zoltán, Gagyí Károly, Kenyeressy Árpád, Ifj. Bálint Dezső, Körössy György, Nagy Kálmán, Danyi József ugy is mint jegyző.

Lelkész-elnök a tanügyi bizottság tagjait összetartásra, a haladó korszellem kívánalmainak figyelembe vételére, az iskola ügyeinek önzetlen munkálására buzdítván, — felolvassa következő jelentését:

Mélyen tisztelt tanügyi bizottság!

Mint a harangöntőműhelyben a harangöntés előtt, hangot ad, fő, zaborog a harangérc, . . . és ennek a nemes ércnek az össze-vissza zuborgó hangjából ítéli meg a mester, hogy réz, bronz, vagy ezüst szükséges-e a századokra készülõ harang megöntéséhez, . . . úgy hallom én most népiskolai tanügyünk századokra szóló harangja öntésekor, hogy fő, zaborog a nemes érc s mint kezdõ és tapasztalatlan ember, kevés gyakorlattal, de a legjobb akarattal keverem a hozzá való vegyítéket!

Az iskolalátogatási jegyzõkönyvek áttanulmányozása után arról gyõzõdtem meg, hogy tanügyünk nagyharangjának megöntéséhez nincs másra szükségünk, mint a tanítói kar jóakarátának nemes ércéhez! . . . A tanítói kar buzgósága, szorgalma, lelkesedése elég ahoz, hogy az összhangot megtaláljuk.

A nemes ércék közé most ismeretlen új fémek vegyültek: a kanonika visitatió iskolalátogatásának eltörlése, a lelkészek vallástanításának kötelezettsége az elemi iskolában, a félnapos tanítás behozatala, az iskolák osztályozásának megszüntetése, . . . mind olyan idegen ércék, amelyek már ott rotyognak, zaborognak évek óta a tanügy forró harangérce között, . . . de még nem tudtak közéolvadni!

A tanügy jól felfogott érdekében kérem a tanügyi bizottságot: lássuk meg, vegyük észre — a tanító urak mozgólódásait! A tanügy szolgálatában ne rettenjünk vissza az újításoktól, . . . de ha jónak látjuk: a régi nyomot ne hagyjuk el!!

Megállanunk azonban nem szabad! Tanfelügyelõk jelentése szerint ref. iskoláink hátul vezetnek!! . . . A legszentebb kötelességünk legyen, a régi állást megszerezni! . . . Református egyházunk erõs vára az iskola! . . . Tartsuk ezt olyan karban, hogy azon még a pokol kapui se vehessenek diadalt!!

Általánosságban véve, nem esem kétségbe iskoláink állapota felett . . . Kitünő iskolánk van 27, — dicséretes 24, — jó 20, — elégséges 6, — elégtelen 2.

Ugy szeretném, ha egyetlen iskolánk se volna elégtelen! . . . Ugyis lessz! . . . Az olyan tanító, aki elégtelen tanjegyű iskolában tanít, menjen másuvá!! . . . Ne rontsa a mi iskoláink tisztességét! . . . Minden iskola olyan, amilyen a tanítója! . . . Még az iskolamulasztásokért is a tanítókat tenném felelőssé!! . . . Azt látom az iskolalátogatási jegyzőkönyvekből, hogy a jó iskolákban nincsen mulasztás . . . a rossz iskolákban rengeteg mulasztás van!! . . . A tanítónak kell lekötni a gyermeket, . . . úgy, hogy azt még az édes anyja se tudja elédesgetni az iskolából! Sok helyen úgy is van!!

Az elemi oktatás ingyenességéről szóló 1908. évi XXVI. t.-c., amely ez év szept. 1 én lépett életbe, nem fog megrázkódás nélkül átsiklani egyházaink felett, . . . (a miniszter Arad városához intézett leiratában kijelentette, hogy a törvényt fedezethiány miatt nem hajthatja végre. Ez azt jelenti, hogy a tanítók fizetéséből három millió korona eszik! Kimondani is sok; . . . Rá gondolni sem jó)! A végrehajtási rendelet kibocsátásáig csak szedegessük be a tandíjakat azon ígérettel, hogy a törvény végrehajtása esetén a szülők visszakapják befizetett tandíjrészletüket.

Most áttérek egyházmegyénk statisztikai adataira.

Egyházmegyénk lélekszáma 51432.

Iskolakötelesek 6—12-ig fi: 3620, nő: 3419, összesen 7039. Iskolába járt:

a mi iskolánkba	---	---	---	---	6178
más vallásu iskolába	---	---	---	---	19
községi és állami iskolába	---	---	---	---	703
középfoku iskolába	---	---	---	---	12
nem járt iskolába	---	---	---	---	127
összesen:	---	---	---	---	7039

Más vallásu járt hozzánk 292 fi, 305 nő = 597. Ebből róm. kat. 200 fi, 178 nő, ág. ev. 12 fi, 9 nő, izraelita 80 fi, 116 nő, összesen 597.

Más vallásu iskolába járt a református iskolakötelesek közül 10 fi, 9 nő, összesen 19. Tehát több járt hozzánk más vallásu 578-al, mint megfordítva.

Ismétlő iskolakötelesek 12—15-ig 1375 fi, 1432 nő, összesen 2807.

A mi iskolánkba járt	---	---	---	2365
polgári és iparosiskolába	---	---	---	5
nem járt iskolába	---	---	---	421
nincs kimutatva	---	---	---	16
összesen :	---	---	---	2807

Tanító van egyházmegyénkben	—	---	---	82
tanítónő	---	---	---	12
rendes tanító	---	---	---	81
ideiglenes	---	---	---	4
lelkésztanító	---	---	---	9
okleveles tanító	---	---	---	84
nem okleveles	---	---	---	5

Az összes tanítók fizetése az egyházaktól	---	---	---	54670.74
” ” ” az államtól	---	---	---	28266.—
” ” korpótlék az egyháztól	---	---	---	700.—
” ” ” az államtól	---	---	---	17700.—
A tanító lakása jó	---	---	---	54
” ” ” rossz	---	---	---	14
tanterem van	---	---	---	86
ebből törvényszerű	---	---	---	67
nem törvényszerű	---	---	---	19

A tanterem felszerelése :

kellő	---	---	---	24
hiányos	---	---	---	62

Az iskola fentartására a tanítói fizetéseken felül az egyházmegyében levő egyházak 1300 koronát fordítottak.

Ebből fordított :

a kiskövesdi járás	---	---	---	270 K
a tokaji járás	---	---	---	1030 K
Összesen :	---	---	---	1300 K

A többi nyolc járás a múlt évi figyelmeztetés ellenére sem adott kimutatást.

Szellemi állásra nézve kitűnő iskolák:

Megyaszó nagy fi és leány, Taktaszada, Sárospatak mind a négy, Györgytarló (tanyai iskola), Olaszliszka III—VI. Erdőbénye III—VI., I—II., Tiszaluc fi és leány, Hernádnémeti III—VI., Prügy, Csobaj, Tiszaladány I—II., Tarcal II—III., Szerencs, Tállya, Bodrogmező, Karcsa, Karos, Semjén, Ricse III—VI., Örös.

Dicséretes: Ujcsanáros, Bodroghalász, O-liszka I—II., Erdőhorváti, Kenézlő, Hernádnémeti I—II., Gesztely mind a kettő, Hernádkak, Kesznyéten kis iskola, Tarcal IV—VI., Golop, Kistárkány, Bacska, Lelesz, Szomotor, Ricse I—II., Cigánd mind a négy iskola, Tiszakarád I. vegyes, IV—VI., Nagygéres.

Jó: Legyesbénye, Makkoshotyka, Bodrogolaszi, Sima, Kesznyéten III—IV., Berzék, Báj, Tiszaladány III—IV., Tokaj, Tarcal I. Ond, Monok, Nagytárkány, Kiskövesd, Vajdáccka, Luka, Karád II—III., Rozvágy, Királyhelme.

Elégséges: Megyaszó, kis isk., Bodrogsára, Tolcsva, Sajóhidvég, Véke, Kisgéres.

Elégtelen: Bodrogszentes, Taktakenéz.

Nincs minősítve: Sóstófalva, Taktaharkány 2 iskola, Agárd, Leányvár, Viss és Nagykövesd.

Általános jelentőségű s egyesekre vonatkozó észrevételek és határozatok.

Bodrogszentesen az iskolai állapotok roszasága tart-hatatlan.

Tanügyi bizottság a hanyag tanító, *Fekete Dezső* fegyelmi eljárás alá vonását javasolja. A takta-kenézi iskola községi iskolává való átalakítása alkalmából az egyházközség érdekeinek megvédésére Székely Imre takta-zadai lelkész bizassék meg.

Az őszi egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvének 35-ik §-a 3-ik pontja a hanyatló iskolának a tanügyi bizott-sági elnök által való megtekintését s az iskolalátogatók két évenkénti más-más tanítói körbe szóló áthelyezését rendeli el.

Tanügyi bizottság egyházkerületi közgyűlésünk mindkét rendelkezését tudomásul veszi s indítványozza, hogy a tanügyi bizottsági elnök fuvarkölségének esetenkénti fedezésére az egyházmegyei pénztárból évenként 50 korona utalványoztassék.

Mivel értesítő könyvecske s tanmenet kimutatás sok iskolában még most sincs; — a tanítók az értesítőkönyvecskék bevezetésére s a tanmenetnek az iskolai év elején való elkészítésére a legszigorúbban útasíttatnak.

A *bodrogvécsi* állami iskola ref. növendékeinek valóságos oktatását Kun Béla áll. iskolai tanító elhanyagolja.

A szomatori lelkész felelősség terhe mellett útasíttatik törvényszabta köteletségének teljesítésére.

A *leányvári* iskolai állapotok rarthatatlanságáért a felügyelő lelkész tétetik felelőssé. Az egyházmegye sürgős intézkedését kéri a bizottság.

Ondon az iskolai helyiség és tanítói lakás nem felel meg a törvény követelményeinek, a tanítás pedig gyenge.

A presbyterium az iskola és tanítói lakás átalakítására, a tanító pedig nagyobb szorgalom kifejtésére utasíttatik.

A *perbenyiki* állami iskola ref. vallásu növendékei vallásoktatása már több ízben kifogásoltatott.

Tanügyi bizottság a helyzet javulását a tervbevett harmadik tanítói állásnak ref. tanítóval való betöltésétől várja, s hogy ez megtörténjék s ez által egyházunk érdekei kielégítést nyerjenek, felettes hatóságaink figyelme ezuton is felhivatik.

Mádon az énektanítás nem felel meg az állami iskolában a követelményeknek.

E nagyon fontos ügy orvoslására a presbyterium figyelme felhivatik.

A *csobaj*i iskola szellemi állapota kitünő, a tanító lakása pedig nagyon ros.

Az egyház presbyteriuma a tanítói lakás haladéktalan átalakítására utasítatik.

Mivel az elmúlt iskolai évben egy iskolaszéki elnök sem tett jelentést az iskolák járvány miatti bezáratása és újból való megnyitásáról — múlt évi bizottságunk idevonatkozó rendelkezésének végrehajtására, az iskolaszéki elnökök a legszigorubban felhivatnak.

Konkoly Károly vissi, *Nagy Sándor* kiséryi és *Gérecz Károly* sárospataki tanítók az elmúlt iskolai év folyamán dőltek ki a nemesen küzdők sorából. Az elsők között is elsők voltak ők. Sokat veszített bennök az iskola, az egyház, a társadalom. Családjuk vesztesége pedig pótolhatatlan, nem mérlegelhető. Híven munkálkodtak egész életükben. Munkájok a hivatása magaslatán álló tanító nemes munkája volt. Emléküket kegyeletteljes érzések között örökítjük meg jegyzőkönyvünkben.

Jutalomra és segélyezésre ajánltatnak: *Kiséry Béla* tiszaluci, *Lábos Endre* bodrogmezői és *Gérecz Károly* sárospataki tanítók.

Iskolalátogatók lesznek az 1910—11-ik iskolai évre :

1. Sárospataki járás: *Danyi József* erdőbényei lelkész, *Gagy Károly* olaszliszcai tanító.
2. Bodrogszentesi járás: *Török Andor* lácai lelkész, *Négyessy János* örösi tanító.
3. Gesztelyi járás: *Kenyeressy Árpád* tiszaluciai lelkész, *Csizi Gedeon* sajókesznyéteni tanító.
4. Szerencsi járás: *Csorba Ferenc* b.-kereszturi lelkész és *Tóth István* szerencsi tanító.
5. Liszcai járás: *Körössy György* m.-hotykai lelkész és *Szily József* vissi tanító.
6. Tokaji járás: *Kun Zoltán* gesztelyi lelkész, *Nyitrai Károly* tanító.
7. Kiskövesdi járás: *Karászy Benő* kiskövesdi lelkész, *Kántor Lajos* karcsai tanító.
8. Cigándi járás: *Horkai Barna* kistárkányi lelkész és *Nagy Kálmán* semjéni tanító.

9. Leleszi járás: ifj. *Bálint Dezső* királyhelmeci lelkész és *Bodnár Kálmán* leleszi tanító.

10. Megyaszói járás: *Gecse Lajos* s.-kesznyéteni lelkész és *Jakab Antal* t.-harkányi tanító.

Egyházmegyei közgyűlésünk a tanügyi bizottság jelentését elfogadván, javaslatait a következő módosításokkal emeli határozati erőre:

Bodrogvécsei vallástanítás ügyében: mivel az állami iskolákban vallástanítás elsősorban a lelkész kötelessége: Nagy Károly szomotori lelkész felhivatik, hogy a bodrogvécsei állami népiskolában az ottani állami tanítótól a ref. vallás tanítását azonnal vegye át, mert a tanítás eredménye nem kielégítő

Egyházmegyei közgyűlésünk szintén szükségét látja annak, hogy a hanyatló iskolákat a tanügyi bizottság elnöke látogassa meg, azonban felmerülendő utiköltségek fedezésére nem a javasolt általányt állapítja meg; hanem ezt oda módosítja, hogy felszámolt költségeit esetről-esetre az egyházmegyei pénztár fogja megtéríteni.

62. Olvastatik az e.-megyei *tanító-egyesületnek* az a kérése: mondja ki az e.-megye, hogy a tanító egyesületnek minden kebelbeli tanító kötelezett tagja; mert a miniszterium csak ezzel a feltétellel hajlandó alapszabályait megerősíteni.

Közgyűlésünk kimondja: hogy az egyházmegyei tanító egyesületnek az egyházmegyében alkalmazott minden rendes tanító és tanítónő kötelezett tagja.

63. Esperes jelenti, hogy a *bereczkii* templomot közveszélyessége miatt már régebben bezáratta a közigazgatási hatóság. Az istenitiszteleket az iskolában tartják. Az egyházat már több ízben felhívta az új templom építésére, azonban ezideig semmit sem tettek ez ügyben, mert a kezdeményezést és tanácsot az egyházmegyei küldöttségől kérik és remélik.

Közgyűlésünk az esperest és Meczner Andrást kéri fel, hogy Bereckibe kimenjenek s ott az összes körülmények figyelembevételével indítsák meg a hívekkel a tárgyalást a templomépítés ügyének megkezdésére.

64. Esperes indítványozza, hogy miután iskolás gyermekeink kezében ezideig nem volt olyan alkalmas imádságos könyv, mely a gyermek vallásos érzületének felébresztésére és megerősítésére építő lehetett volna, a Czinke István által irt „*Kis imádságos könyv*“-et minél szélesebb körben kívánatos volna elterjeszteni.

Közgyűlésünk szívesen hozzájárul az indítványhoz annyival is inkább, mivel minden alkalmat meg kell ragadnunk, mely a vallásos érzés és gondolkodás fejlesztésének szolgálatára áll. Felhívja azért az egyházakat, lelkészeket és tanítókat, hogy tekintettel az ajánlott imádságos könyv rendkívüli olcsóságára, gyakorlati használhatóságára s tartalmi értékére, mentől szélesebb körben igyekezzenek azt elterjeszteni.

65. Tárgyalás alá vétettek a közalapi segélyek elnyerése érdekében beadott kérvények s ezek a következő eredménnyel bíraltattak el:

1. *Tiszatokaji* egyház új tanítói lak építésére 3000 koronát. Ajánltatott 1000 kor. segélyre.

2. *Prügyi* egyház 15 ezer kor. építkezési költségeinek, 11,400 kor. adósságának részbeni fedezésére kér 1000 koronát. Ajánltatott 1000 kor. segélyre.

3. *Makkoshotykai* egyház építkezésekre 2648 kor. segélyt kér. Az egyház szegény állapotára való tekintetből a lelkészi állás számos éven át nem töltetett be, most az egyház lelkészt kíván magának, a paróchia felépítése többé nem halasztható el; ezen költségek fedezésére 1000 kor. segélyre ajánljuk.

4. *Golopi* egyház 1200 kor. segélyt kér. Új templom építésére kötelezett csekély népességű szegény egyház 1200 kor. segélyre ajánltatott.

5. *Monoki* egyház 600 kor. segélyt kér. Építkezésből

származó 1200 kor. adósságának törlesztésére 300 kor. segélyre ajánljuk.

6. *Víssi* egyház 1000 kor. segélyt kér. Tüzevész által elpusztított egyházi épületei újra építése alkalmával felvett 10 ezer korona adósságának törlesztésére 1000 kor. segélyre ajánltatott.

7. *Nagytárkányi* egyház 5000 kor. segélyt kér. Építkezésből származó 6000 kor. adósságának törlesztésére 500 kor. segélyre ajánltatik.

8. *Ágcsernyői* egyház építkezési célokra 7000 kor. segélyt kér. Ajánltatott 500 koronára.

9. *Erdőhorváti* egyház 16,972 koronába kerülő új templomjának költségeihez 3000 kor. segélyt kér. Miután régi temploma rozzant állapota miatt hatóságilag bezárattott, az új templom felépítése elodázhatatlanul szükségessé vált; csekély népességére, hiveinek szegény állapotára való tekintetből 1000 kor. segélyre melegen ajánltatott.

10. *Sajókesznyéteni* egyház 3000 kor. adósságának törlesztésére 1000 kor. segélyt kér. Ezen vallásos buzgóságáról ismert egyház a múlt években 70 ezer kor. költséggel végzett építkezéseit egészben saját erejéből fedezte, miért is mint nagy áldozatkészséget tanúsított egyházat 1000 kor. segélyre ajánljuk.

11. *Czike Ferenc* s.-ladányi lelkész 500 kor. segélyt kér. Mint hüdés következtében munkaképtelenné vált beteges embert 200 kor. segélyre ajánljuk.

66. A németországi Gusztáv Adolf segélyegylethez benyújtott kérvények a következő ajánlattal terjesztettek fel az egyházkerületi közgyűléshez.

1. *Prügyi* egyház. Súlyos adósságainak terheire való tekintetből

500 kor. segélyre ajánltatott.

2. *Hernádkaki* egyház. Szegény sorsu csekély népességű egyház templom építése költségeinek részbeni fedezésére

500 kor. segélyre ajánltatott.

3. *Vámosújfalusi* egyház. Hatóságilag bezárt templom újjáépítési költségeire

500 kor. segélyre ajánltattott.

4. *Ágcsernyői* leányegyház. Iskola építési segélyre, mint szegény sorsu kicsiny egyházat

300 koronára ajánlottuk.

5. *Lukai* egyház. Adósságának törlesztése céljából

300 kor. segélyre ajánlottuk.

6. *Nagytárkányi* egyház. Adósságának részbeni törlesztésére

300 kor. segélyre ajánlottuk.

7. *Királyhelmei* egyház. 16 ezer K iskola építtetési kölcsöne törlesztésére

500 kor. segélyre ajánltattott.

8. *Erdőhorváti* egyház. Templom építésére kér segélyt; mint szegény, jobbára munkásokból álló csekély népességű egyházat

500 kor. segélyre ajánljuk.

9. *Monoki* egyház. Adósságtörlesztésre kér segélyt, mint szegény és csekély népességű egyházat

200 kor. segélyre ajánlottuk.

10. *Tiszatokaji* egyház. Iskola építésére kér segélyt.

500 kor. segélyre ajánlottuk.

11. *Golopi* egyház. Templom építésére kér segélyt. Mint egészen vagyontalan, csekély népességű egyházat

500 kor. segélyre ajánlottuk.

12. *Makkoshotycai* egyház. Templom építési segélyt kér. Szegény egyház.

500 kor. segélyre ajánlottuk.

67. A golopi egyház beterjeszti templomépítési költségvetését és tervrajzát, egyuttal engedélyt kér arra, hogy erre a célra 6000 kor. kölcsönt vehessen fel, az ezen felül szükségelt 4000 koronát az egyháztagek a saját erejükből fogják fedezni.

Közgyűlésünk a költségvetést, tervrajzot jóváhagyja, 6000 kor. kölcsön felvételére az engedélyt megadja; egyuttal utasítja az előljáróságot, hogy a templom szétbontása előtt szakértővel vizsgálta meg az állítólag 200 éves orgonáját és a templomban levő fafestményeket; hogy azok művészeti vagy régészeti szempontból nem képviselnek-e valamely értéket?

68. Szabó Mihály kistrozvági tanító díjlevele bemutatván

közgyűlésünk azt elfogadja, illetve jóváhagyás végett azt az egyházkerületre felterjeszti.

69. Özvegy Nagy Sándorné fizetés kiutalásának tárgyában beadott kérvénye és a kiskéresi egyháznak Nagy Sándor volt tanító ellen támasztott követeléseinek megvizsgálása

a közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozván, a szükséges eljárás megindítására az esperes felkérte.

70. Bodnár Kálmán leleszi tanító azzal a panaszszal járul az e. megyéhez, hogy az egyháztagek megtagadták több oly szolgálmánynak teljesítését, melyre kötelezve vannak és amelyeknek jogos követelését ő okmányokkal is képes igazolni.

Miután ezen ügy tárgyánál fogva, az V. t. c. 33. §. 6. pontjával megegyező, a bírósági eljárás megindításával az esperes bizatott meg.

71. Bogárdy Dániel ujcsanálosi lelkész gyógyíthatatlan betegségére, ebből származó munkaképtelenségére való te-

kintetből kéri káplántartási jogosultságának megállapítását s ennek alapján a káplántartási kongruának részére való ki-
eszközlését.

Közgyűlésünk a becsatolt orvosi bizonyítványból igazolva látja kérvényező egészségi állapotának meggyengülését, betegségének súlyos voltát; — ez okból a káplántartási kongruát kéri részére kiutaltatni.

72. Olvastatik a lácai lelkész kérvénye, melyben bejelenti, hogy az egyház a papi és tanítói földekből elszántott és elfoglalt területek birtokba adása iránt indított pert a 2- ad foku bíróság ítélete folytán elveszítette s nagyobb összegű perköltség megfizetésére köteleztetett. — Kéri az egyházmegye támogatását.

Véleményezés és jelentéstétel végett Dr. Szánthó Elek e. m. ügyésznek kiadatik.

73. Esperes indítványozza, hogy tekintettel arra, miszerint a konvent által tervbe vett „Évkönyv“ részére oly rengeteg adathalmazt kívánnak be a lelkészekről és esperesektől, hogy az előreláthatólag oly nagy terjedelmű lesz, hogy az előzetesen jelzett árnak kétszeresét vagy háromszorosát kell érte fizetni, és e mellett a rövatos ivék sok esetben olyan kérdésekre kérnek választ, melyek vagy oly természetűek, hogy az egyházaknak egészen sajátos belügyeit képezik, vagy olyanok, melyekre megfelelni hozzávetőlegesen sem lehet, s az úgy nyert adatok távolfognak állani az igazságtól, mind emez okokból kérjük azt, hogy az „Évkönyv“ kiadásától a konvent álljon el.

Közgyűlésünk az indítványt elfogadja, további intézkedés végett az egyh. ker. gyűléshez terjesztetik fel.

74. Jövő évi egyházlátogatókul kiküldetnek:

- a) a szentesi járásba: *Horváth János*;
- b) a cigándi járásba: *Ölbey János*;
- c) a sárospataki járásba: *Keresztury József*;
- d) a tállyai járásba: *Máthé Gyula*;
- e) a megyaszói járásba: *Zitás István*.

75. Mindezen jegyzőkönyvi pontok 1910. szeptember 18-ik napján Sárospatakon tartott hitelesítő gyűlésben

felolvasás után hitelesítették.

Jegyzették:

- HÉZSER EMIL papi főjegyző: 1—7, 11, 21—36, 46—57,
65, 66, 67, 69, 70, 71, 73, 75.
- ZITÁS ISTVÁN papi aljegyző: 8, 9, 10, 37—42.
- KERESZTURY JÓZSEF papi aljegyző: 12—20.
- DR. MITROVICS GYULA világi főjegyző: 58—64, 68.
- LÁBOS BÉLA világi aljegyző: 43, 44, 45.
- DR. VITÁNYI MIKLÓS 72, 74, I., II., III., IV. számú biró-
sági jegyzőkönyvet.
-

II.

Birósági ügyek.

I

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétellett Sárospatakon, 1910. évi szeptember hó 14. napján az alsózempléni egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróságnak Imre Julia elleni fegyelmi ügyben tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak a bíróság részéről: Bálint Dezső esperes, Kóczán Miklós h. gondnok elnökök, előbbi ügyis mint a tárgyalást vezető elnök, továbbá Buza János, Hézser Emil, Horváth János, Dr. Kovács Gábor, Máthé Gyula, Nagy Barna és Zitás Bertalan tanácsbírák és Dr. Vitányi Miklós világi aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

A felek részéről: Ölbey János cigándi lelkész panaszos, és panaszlott Imre Julia cigándi tanítónő képviselőjében a jelen jegyzőkönyvhöz 1. a. csatolt szabályszerű meghatalmazás alapján Polacsek János, panaszlott vőlegénye, karcsai lakos.

Tárgyalás alatt van az Imre Julia ellen indított fegyelmi ügy.

Elnök az ülést megnyitván, az V. t. c. 54. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozásra, hogy tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 49. §-ban felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekelt-ségi eset?

Megállapított, hogy a bíróság tagjaira nézve hivatalból figyelembe veendő érdekelt-ségi eset fenn nem forog.

Elnök felhívja a feleket, hogy nincsen-e a bíróság tagjainak valamelyike ellen törvényen alapuló érdekelt-ségi kifogásuk?

Felek kifogást nem tesznek.

Erre az elnök megállapítja, hogy a bíróság tagjai kellő számban vannak jelen és hogy az szabályszerűen megalakult.

A bíróság elnöke megállapítja, hogy a felek megidézettek és felhívja a feleket, hogy a bíróság illetékessége tekintetében van-e előadni valójuk?

Felek a bíróság illetékessége ellen kifogást nem tesznek.

A bíróság elnöke ezután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását. Horváth János előadó ismerteti az ügy állását.

Elnök felhívja a feleket, hogy az ügyre vonatkozó állításait terjesszék elő.

Panaszos mindenkben fenntartja írásbeli panaszában előadottakat.

Panaszolt képviselője kijelenti, hogy a magánlaksértés miatti feljelentésnek nem a panaszolt, hanem ő az értelmi szerzője, ő birta rá képviselőjét ennek megtételére azért, mert a konyha felnyitása után egy hét leforgása alatt erre vonatkozólag panaszos lelkésztől semmiféle értesítést nem kapott, sem a panaszolt utólagos jóváhagyását a fentebbi határidőben panaszos nem kérte.

Kijelenti azonban úgy a maga, mint képviseltje nevében, hogy panaszostól a feljelentés által okozott kellemetlenségekért ünnepélyesen a bíróság színe előtt bocsánatot kér.

Panaszos a bocsánatkérés dacára kéri panaszlottat elítélni.

Elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozmány után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság ítéletét.

A bíróság vádlottat az egyházi törvények V. cikke 34. §. 3. és 9. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségek vádja és következményeinek terhe alól felmenti.

Indokok :

Panaszos első sorban az egyházunk tisztelése ellen elkövetett merényletet kívánja panasz tárgyává tenni, másodsorban pedig panaszlottnak azon eljárását, hogy őt, mint közvetlen felebbvalóját nemtelen bosszúból eredő, minden alapot nélkülöző büntető feljelentésével meghurcolta.

Az első pontban foglalt vád tényálladékát a panaszlottnak ama eljárása által látta panaszos kimerítve, hogy panaszlott vőlegényével a születendő gyermekek vallására nézve egyházunk kárára kötött megegyezést, — bár utóbb e megegyezést visszavonta.

Mínthogy azonban panaszlott ezen cselekményeért az egyházlátogatóság által a cigándi egyház presbiteriuma előtt nemcsak erős megdorgálásban részesült, de még a gyermekek vallásos oktatásától is eltiltatott, — mely intézkedések esperesi jóváhagyást is nyertek, — a bíróság e kérdést jogérvényesen elintézettnek látván, — vádlottat egyébként a híhűségbe ütköző fennebbi cselekménye dacára is az V. t. c. 34. §. 3. pontjába ütköző fegyelmi vétség vádja alól felmentette, — mint-hogy azért egyizben már büntetve volt.

A panasz második pontjában foglalt hamis vádaskodást illetőleg a tényállás a következő:

Panaszos f. évi március 19-én lelkésztársait értekezletre hívta össze Cigánd községbe, s hogy a megjelentek élelmezéséről kellően gondoskodva legyen, amint ez máskor is történt, igénybe kívánta venni a panaszlott részére az egyház által természetben adott konyhát s előző napon az egyházfit a konyha átengedésére vonatkozó kérelemmel a panaszlotthoz küldötte, a ki az egyházfit azzal az üzenettel küldötte vissza, hogy a konyhát ezen egy alkalomra át nem engedheti, mert a tűzhely rossz s másnap korán reggel el fog utazni. Tényleg el is utazott, mire panaszos az elzárt tantermet, konyhát és előszobát lakatossal nyilvánosan felnyitatta, hogy azokat az jelzett célra felhasználhassa. Panaszolt hazajövén, értesülve a dologról, panaszost a sátoraljaujhelyi kir. ügyészséghez 1910. április 1-én intézett beadványában, magánlaksértés vétsége miatt feljelentette, mely feljelentés folytán tartott nyomozás adatai aiapján a kir. ügyészség magánlaksértés büntette miatt vádiratot is adott be panaszos ellen s csak az általa emelt kifogások aiapján a kir. törvényszék vádтанácsa szüntette meg 5165/910. B tkö. sz. alatt hozott végzésével az eljárást.

A panaszlott képviselőjében megjelent Polacsek János, panaszlott vőlegénye, kijelentette, hogy a feljelen-

tésnek értelmi szerzője ő volt, annak megtételére ő és csakis akkor beszélte rá képviseltjét, miután 1910. március 19-től ápril. 1-ig, egy hét leforgása alatt a konyha feltöretésére nézve képviseltje panaszostól semmiféle magyarázatot nem kapott,

Mint hogy egyuttal a feijelentés által okozott kellemetlenségekért panaszostól, saját és képviseltje nevében is bocsánatot kért, — s ekként panaszosnak teljes elégtételt adott, — a bíróság panaszlottat a V. t. c. 34. §. 9. pontjába ütköző fegyelmi vétség vádja alól is felmentette, annyival inkább, mert a hivatkozott törvényszakas szerint kifejezetten egyházi hatóságok előtt való hamis vádaskodás képez fegyelmi vétséget.

Az elnök konstatálja, hogy az ítélet kihirdetésénél panaszos és panaszlott fennebb nevezett képviselője jelen voltak.

Kelt Sárospatakon, 1910. szeptember 14-én.

Az alsözempléni egyházmegyei fegyelmi bíróság.

Bálint Dezső

egyházi elnök.

Dr. Vitányi Miklós

jegyzőkönyvvezető.

Kóczán Miklós

világi elnök.

Ezután elnök felhívta a jelenlevő feleket az iránt való nyilatkozattételre, hogy megnyugosznak-e az ítéletben vagy felebbeznek?

Panaszos nem nyilatkozott, panaszlott képviselője megnyugvását jelentette ki.

Kmtf.

Bálint Dezső

egyházi elnök.

Dr. Vitányi Miklós

jegyzőkönyvvezető.

Kóczán Miklós

világi elnök.

Időszaki tanács megalakítása.

Jelen vannak: Bálint Dezső esperes és Buza János h. gondnok e. m. világi tanácsbíró elnöklete alatt: Horváth János, Nagy Barna, Zitás Bertalan, Ölbey János tanácsbírók és Dr. Vitányi Miklós világi aljegyző.

Elnökség felhívja a bíróságot, hogy miután az időszaki bíróság egy évig terjedő megbízatása lejárt, gondoskodják a bíróság újbóli megalkotásáról.

Időszaki bíróság tagjaiul megválasztottak: Egyházi részről: Ölbey János és Gecsey Péter; póttag: Horváth János. Világi részről: Buza János; póttagok: Meczner András és Nagy Barna tanácsbírók.

Kelt Sárospatakon, 1910. szeptember hó 14-én.

Bálint Dezső
egyházi elnök.

Dr. Vitányi Miklós
jegyző.

Buza János
világi elnök.

TARTALOM MUTATÓ.

I. Közgyűlési ügyek.

1. Gyűlés megnyitása.
2. Gyűlésben megjelent tagok igazoltattak.
3. Egyházak képviselőinek igazolása.
4. Báró Vay Béla elhunyt főgondnok emlékezete.
5. Dókus Ernő megválasztott főgondnok üdvözlése.
6. Egyházkerületi gyűlésre kiküldött képviselők.
7. Múlt gyűlésből elmaradt lelkészek igazolták magukat.
8. Esperes jelentése a mostani gyűlésből elmaradt gyűléstagnok igazolásáról.
9. A m.-zombori egyház 5000 korona kölcsön felvételére engedélyt kapott.
10. A m.-zombori és m.-hotykai egyház költségvetése jóváhagyatott.
11. Kerekes J. monoki tanító panasza elintéztetett.
12. A kiskövesdi adózási ügy békésen kiegyenlítettett.
13. A lukai és karosi egyház közteherviselési ügye nyilvántartásban marad.
14. Klobusiczky-féle alapról Debreczeni Bertalan 14 nap alatt számoljon el.
15. Az erdőbényei tanító-lakot két év alatt felépítik.
16. Berzéki lelkész tandijkárpótlási ügyét egyházlátogatók vizsgálják meg.
17. Tolcsvai iskola államosítása függőben marad.
18. Csobaj iskola építésre felveendő 16 ezer koronás kölcsöne feltételesen engedélyeztetett.
19. Kántor Józseftől 100 kor. tartozást ügyész hajtson be.
20. Legyesbénye 1700 koronát a Tószögi perben fizesse ki.
21. S.-hidvégi templomi székek rendezése elintéztetett.
22. B.-zsadányi egyház segélyosztó-bizottság figyelmébe ajánlatott.

23. Kerületi nyugdíj-intézetre vonatkozó javaslat elfogadtatott.
24. B.-halász csereszereződése jóváhagyatott.
25. O.-liszikai tanító fizetési ügyét Bartha József, dr. Szánthó Elek vizsgálják meg.
26. Esperesi jelentés a segédlelkészek elhelyezéséről.
27. Kerületi tanügyi-bizottságba Fövenyessy Bertalan választott meg.
28. Megválasztott tanítók hivatalukban megerősítettek.
29. Trócsányi Dezső senior, Sólyom Ferenc alkönyvtárnok az egyházmegyébe bekebelezettek.
30. Lelkészi értekezlet javaslata a reversálisok tárgyában az egyházkerülethez terjesztett fel.
31. Javaslat a termények árának felemeléséről a konventhez.
32. Kedvezményes vasuti-jegyek kieszközlése tárgyában felterjesztés az e. kerülethez.
33. „A vallás egyenlőségi szövetség“ ügyét lelkészek karolják fel.
34. Orsz. lelkészi nyugdíj hátrálékainak fedezésére esperes a kongrua járulékot tartsa vissza.
35. Az országos ref. diákonista egyletet egyházaink támogassák.
36. Tiltakozás a Borromeus pápai encyklika ellen.
37. A kálvineum felállítása érdekében lelkészeink buzgólkodjanak.
38. Pálóczy József kongrua felemelési kérvénye felterjesztett az egyházkerülethez.
39. Kiskövesdi egyház tőkesegély felemelése iránti kérvénye az e. kerülethez terjesztett fel.
40. Kiskövesdi egyház templomi székekről alkotott szabályrendelete jóváhagyatott.
41. Olaszi lelkész beterjesztette számadását.
42. Vélemény a kántortanítók énekvezéri külön javadalmaszásáról.
43. Ricsei lelkészi iroda felépítése ügyében egyházlátogatók járjanak el.
44. Kenézliői tanító fizetési ügyét Bartha József vizsgálja meg.
45. Tolcsvai régi temető elidegeníthetlensége ügyében beadott kérvény e. kerülethez adatott be.
46. Révleányvári egyház 4000 kor. kölcsönre ajánlatott.
47. „Tandíjkárpótlás és iskolai államsegély“ című munka az érdekelt egyházaknak ajánlatott.

48. A legyesbényei egyház lelkészének kérelme nem teljesíthető.
49. Czike Ferenc káplántartási kongruára ajánlatott.
50. Borcsik Gábor ny. tanító segélyosztó-bizottsághoz utasított.
51. Berzeviczy Endre báji lelkész káplántartási kongruára ajánlatott.
52. Dobó Sándor kérelme nem teljesíthető.
53. A b.-olaszai egyház kérelme nem teljesíthető.
54. Nagygéresi egyház kérelme nem teljesíthető.
55. Taktaharkányba esperes, főszolgabíró s tanfelügyelő küldetnek ki iskolai ügyben.
56. Lábos Endre perújítási kérelme esperesre bízott.
57. A „Magyarországi Ref. Énekvezérek Egyesületének“ 10 korona évi díj állapított meg.
58. Sürgős ügyekben a jegyzők küldjék ki mielőbb a vonatkozó jkvi pontokat.
59. A lelkészi díjlevelek átalakítására az egyházak figyelme felhivatott.
60. Az agenciális perselyek megváltásáról intézkedés.
61. Tanügyi-bizottság jelentése.
62. Az egyh. megyei tanítói egyesületnek minden tanító kötelezett tagja.
63. Berecki egyházba esperes és Meczner András mennek ki.
64. Czinke J. kis imakönyvének iskolai használata ajánlatott.
65. Közalapi segély-kérvények elbírálása.
66. Gusztáv Adolf egyházhoz beadott kérvények ajánlata.
67. Golopi egyház 6000 kor. kölcsönre engedélyt kapott.
68. Szabó Mihály tanító díjlevele jóváhagyott.
69. özv. Nagy Sándorné és a kisdécsi egyház kérvénye a közigazgatási bírósághoz tétetett át.
70. Bodnár Kálmán leleszi tanító panasza tárgyában vizsgálat indítandó.
71. Bogárdy Dániel káplántartási kongruára ajánlatott.
72. Lácai egyház elveszített peres ügyéről dr. Szánthó E. adjon véleményt.
73. Esperes indítványa az Évkönyvről, a kerülethez terjesztetett.
74. Egyházlátogatók névsora.
75. Jegyzőkönyv hitelesítés.

II.

Birósági ügyek.

- I. Ölbey János panasza Imre Julia tanítónő ellen.
 - II. Asztalói-vissi egyház rendkívüli egyházi adóügy.
 - III. Dr. Szirmay István a Lábos Endre bodrogmezői tanító ügyében perújítást kér.
 - IV. Időszaki bíróság megalakítása.
-

BETÜRENDES MUTATÓ.

- Bálint Dezső 6, 14, 35, 63.
Br. Vay Béla 4.
Buza János 6.
Bartha János 25, 44, 61.
Bodrogzsadány 22.
Bodroghalász 24.
Bodrogolaszi 53.
Berzeviczy Endre 51.
Borcsik Gábor 50.
Bodnár Kálmán 70.
Bogárdy Dániel 71.
Beregszászy István 35.
Berecki egyház 63.
Czike Ferenc 49.
Csobajai egyház 18.
Dókus Ernő 5.
Dobó Sándor 52.
Debreczeni Bertalan 14.
Erdőbénye 15.
Fövenyessy Bertalan 17, 61, 62.
Golopi egyház 67.
Gortvay Aladár 55.
Hézsér Emil 6.
Horváth János 6, 17, 74.
Kisgéresi egyház 69.
Kiskövesdi egyház 12, 39, 40.
Kerekes József 11.
Karosi egyház 13.
Kovács Gábor dr. 20.
Kenézlői egyház 44.
Keresztury József 73.

- Lácai egyház 72.
Lábos Endre 56.
Lukai egyház 13.
Legyesbényei egyház 20, 48.
Lelkészeket általában 23, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 42, 47,
59, 60, 61, 64.
Meczner András 63.
Makkoshotyikai egyház 10.
Mezőzombori egyház 9, 10.
Meczner Béla 6.
Máthé Gyula 6, 74.
Miklós Béla 6.
Nagy Sándorné 69.
Nagygéresi egyház 54.
Nagy Barna 17, 6.
O.-liskai egyház 25.
Ölbey János 74.
Pálóczy József 38.
Ricsei egyház 43.
Révleányvári egyház 46.
Sólyom Ferenc 29.
Szánthó Elek dr. 14, 19, 25, 72.
Sajóhidvégi egyház 21.
Szánthó István 41.
Szabó Mihály 68.
Taktaharkányi egyház 55.
Tolcsvai egyház 45.
Trócsányi Dezső 29.
Tanítók 61, 62, 64.
Tóth Ferenc 16.
Zitás Bertalan 6, 57.
Zitás István 74.
-